

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola:

Ústav estetiky

22.5.2009
Datum odevzdání posudku:

Hana Buzková

Jméno:
Estetika
Obor:

Recenzent * / **Mgr. Ondřej Dadejík,**
Ph.D.

diplomové práce

Vedoucí */

Prof. PhDr. Aleš Haman, DrSc.
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Schopenhauerova vize umění jako popření Kantovy „věci o sobě“

.....
(téma)

Autorka bakalářské práce nazvané „Schopenhauerova vize umění jako popření Kantovy „věci o sobě““ Hana Buzková se ujala velmi ambiciózního úkolu porovnat na zhruba 35 normostranách dvě z historicky nejvlivnějších filozofických koncepcí umělecké tvorby v rámci tradice západního novověkého myšlení. Vzhledem k rozměrům takového záměru nelze výsledek její snahy označit jako úspěch, nicméně vzhledem k požadavkům a parametrům žánru „bakalářské práce“ ani jako neúspěch. Autorka postupuje osvědčeným a naprosto legitimním způsobem, tzn. předkládá shrnutí jednotlivých dílčích součástí Kantovy koncepce estetické soudnosti, aby je tam, kde se jí to zdá vhodné, přímo porovnávala s příslušnými aspekty Schopenhauerova pojetí. Přestože v autorčině výkladu nechybí adekvátní zařazení Kantovy třetí *Kritiky* do celku jeho díla, ani závěrečné, opět náležité ocenění jejího významu pro celý následující vývoj estetického myšlení, je tento přístup „zdola“, jak se domnívám, důvodem řady vážných zkresení.

Začneme-li přímo u názvu celé práce, lze si položit otázku, v jakém smyslu by měla být „Schopenhauerova vize umění“ popřením „Kantovy „věci o sobě““? V tom smyslu, že Schopenhauer odmítá Kantovu distinkci „fenomenálního světa“ a „světa noumenálního? Nebo odmítá Kantovu tezi o nepřekročitelnosti těchto dvou sfér? Nebo odmítá pouze existenci „věci o sobě“? Samotný text práce dosvědčuje adekvátní pochopení Schopenhauerova odchýlení se od Kantova pojetí, nicméně nejednoznačnost a nepřesnost na samém počátku, tj. v názvu celé práce, je pro celý text svým způsobem emblematická. Pokud bychom pokračovali anotací, potom není příliš jasné, co autorka míní „vyřazením z časoprostorových a pojmových souřadnic“ v Kantově estetice a „gnozeologickou neakceptovatelností“ estetického souzení jako „jednoho z možných přístupů ke světu“. Text práce sám podává určitá upřesnění, především ve vztahu k příslušným momentům Kantovy analytiky krásna, přesto by u obhajoby mohla autorka tyto své obecné teze shrnout a upřesnit.

Samotná práce je přehledně členěna a dobře rozvržena, autorka pracuje s pro bakalářskou práci vhodným typem a rozsahem odborné literatury. Některé shrnující podkapitoly, především v částech 3.1. a 3.3. jsou napsány čtivě a kultivovaným jazykem, přesto by si práce takto úzce vázaná ke zdrojovému textu zasloužila podrobnějšího citování a odkazování k jednotlivým paragrafům. Zároveň by si měla autorka dávat pozor na používání základních pojmových rozlišení (např. transcendentní a transcendentální), nebo na velmi sporné používání termínu „estetika“ (např. s. 5: „nepředmětnost a nepojmovost estetiky“). Čím více se autorka blíží k obecnějším závěrům své práce, nechává se – vinou svého přístupu „zdola“ – strhnout některými zdánlivě společnými či odlišnými rysy obou filozofických projektů. Důsledkem jsou pak taková tvrzení, že stejně jako u Schopenhauera, je i u Kanta „člověk jako subjekt v určitém stavu naladění schopen nezajímavého pozorování „věci o sobě““ (s. 15). Vzhledem k adekvátním poznámkám, týkajícím se Kantova pojetí formální účelnosti (s. 6) a především „*potitu* libosti“ jako výsledku „náhodně“, nicméně z určitého hlediska účelně a nutně vyvolané

souhry poznávacích schopností, se jedná o zjevný rozpor. Dalším z příkladů takovýchto zkreslení či přehmatů je tvrzení, obsažené v části věnované pojmu génia, který v obou filozofických koncepcích rovněž hraje zásadní roli. Pokud by odlišnost Kantova pojetí od Schopenhauerova spočívala v tom, že génius „u Kanta musí svou fantazii přizpůsobit normám vkusu“ (s. 24), ztratily by opět předchozí správné poznámky o géniovi jako „přírodní vloze, kterou dává příroda umění pravidlo“ (KS; § 46; s. 125) smysl. Vкус je podle Kanta pouze posuzovací, nikoli produktivní schopnost, a „co je mu přiměřené, není právě dílem krásného umění“ (KS; §48; s. 129), a tedy *není* dílem génia.

Navzdory všem těmto kritickým připomínkám, je třeba ocenit práci, která bylo do srovnání ne zcela přehledných filozofických pojetí vložena. Jak bylo zmíněno na začátku tohoto posudku, z hlediska žánru „bakalářské práce“ považuji práci Hany Buzkové v jistém smyslu za úspěch. Autorka v ní na poměrně rozsáhlých filozofických textech dokázala, že s nimi v jejich základních intencích dokáže pracovat, uchopit jejich celkový smysl a pokud si v budoucnu bude dávat větší pozor na konzistenci svých tvrzení, dopadne její snažení určitě lépe. Právě z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm **velmi dobře**.

velmi dobře

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:



.....
podpis recenzenta bakalářské práce

Čes. Budějovicích

22. 5. 2009

V dne

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte